

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค ๑๘ / ๒๕๕๔

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
เกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ผู้อุทธรณ์ : ร้อยตำรวจตรี วิศิษฐ์ ภูรีเลิศวานิชย์
และนายวิรุณ ภูรีเลิศวานิชย์
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ร้อยตำรวจตรี วิศิษฐ์ ภูรีเลิศวานิชย์ และนายวิรุณ ภูรีเลิศวานิชย์ ผู้อุทธรณ์ ราษฎรหมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี มีหนังสือลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงนายอำเภอหนองแขง ขอข้อมูลข่าวสารจำนวน ๓ รายการ ดังนี้

๑. หนังสือร้องเรียนของบุคคลที่ร้องเรียนคัดค้านคุณสมบัติ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ ที่มีถึงนายอำเภอหนองแขงทุกฉบับ รวมถึงหนังสือตอบผู้ร้องเรียนของนายอำเภอทุกฉบับ

๒. รายงานของนายอำเภอหนองแขง (นายศรัทธา คชพลายุกต์ และนายปิยะวัตร แก้วจินดา) ที่มีถึงผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น เกี่ยวกับหนังสือการเลือกผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ทุกฉบับ

๓. คำสั่งของนายอำเภอหนองแขงที่แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ ทุกครั้ง รวมทั้งรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ ทุกครั้ง และบันทึกความเห็นของนายอำเภอหนองแขงที่พิจารณาเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หรือไม่มีความเห็นเกี่ยวกับรายงานการตรวจสอบคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ

อำเภอหนองแขงมีหนังสือ ที่ สป ๐๔๑๗/๑๖๐๕ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยให้เหตุผลว่า เอกสารบางฉบับไม่เกี่ยวข้องกับผู้อุทธรณ์ เอกสารบางฉบับเกี่ยวข้อง แต่ผู้อุทธรณ์ไม่ได้ระบุรายละเอียดว่าเกี่ยวข้องกับเอกสารแต่ละฉบับในขั้นตอนใด จึงไม่สามารถดำเนินการให้ได้ อีกทั้ง ผู้อุทธรณ์ได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว ผู้อุทธรณ์จึงไม่มีสิทธิในการขอถ่ายเอกสารแต่อย่างใด เนื่องจากอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล กรณีที่ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเอกสารฉบับใดเกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดี ศาลจะมีหมายเรียกมาที่อำเภอหนองแขงโดยตรง

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๘ / ๒๕๕๔

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาคำอุทธรณ์ ข้อมูลข่าวสารที่อำเภอหนองแขงได้จัดส่งมาแล้ว สรุปได้ความว่า อำเภอหนองแขงได้ประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน บ้านชุมชนตลาดหนองแขง หมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยมีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๒ คน คือ นายวิรัตน์ ฐิริเลิศวานิชย์ และนางอำพร นลวชัย

ในช่วงก่อนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี และอำเภอหนองแขง ได้รับการร้องเรียนว่าผู้สมัครทั้ง ๒ ราย ย้ายคนเข้าไปในพื้นที่หมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ เพื่อหวังผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ในระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง อำเภอหนองแขงจึงเลื่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้านออกไปในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และอำเภอหนองแขงได้เรียกผู้สมัครทั้งสองรายเข้าพบเพื่อไต่ถามและยุติเรื่องร้องเรียน ผู้สมัครทั้งสองรายได้ทำบันทึกข้อตกลง ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ โดยทั้งสองฝ่ายยอมรับว่าได้ย้ายชื่อบุคคลเข้าไปในพื้นที่หมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ เพื่อหวังผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ต่อมาอำเภอหนองแขงมีคำสั่ง ที่ ๑๘๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๓ คน และตัวแทนชาวบ้าน ๕ คน ซึ่งผู้อุทธรณ์ (ร้อยตำรวจตรี วิศิษฐ์ ฐิริเลิศวานิชย์) เป็นหนึ่งในกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ และเป็นตัวแทนชาวบ้าน คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ ได้ประชุมกันทั้งหมด ๓ ครั้ง ซึ่งในการประชุมครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ กรรมการจำนวน ๕ คน เห็นว่า ผู้สมัครทั้งสองรายขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดว่า ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริตหรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม และที่ประชุมให้เลขานุการเสนอผลการพิจารณาต่อนายอำเภอ

นายอำเภอหนองแขงเห็นว่าตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔๐ กำหนดว่า กรณีมีการกล่าวหาว่าผู้สมัครคนใดขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้สมัครรับทราบและให้ผู้สมัครได้มีโอกาสดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริง และนำหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหา เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายดังกล่าว

การประชุมครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ได้เชิญผู้สมัครทั้งสองรายไปชี้แจงข้อกล่าวหา แต่ผู้สมัครทั้งสองรายไม่สามารถชี้แจงข้อกล่าวหาและหาพยานหลักฐานเข้าชี้แจงได้ ตลอดจนเกิดเหตุวุ่นวายจากราษฎรที่ร่วมเข้ารับฟัง คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ จึงให้ผู้สมัครทั้งสองรายส่งพยานหลักฐานให้คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ เพื่อพิจารณาต่อไป

คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๘ / ๒๕๕๔

การประชุมครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ ได้พิจารณาพยานหลักฐานที่ผู้สมัครทั้งสองรายส่งมา และมีความเห็นว่าควรให้มีผู้มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในเรื่องของกฎหมายมาเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครต่อไป

ต่อมาจังหวัดสระบุรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สป ๐๐๑๗/๑๔๐๖๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ทหารเรือไปยังกรมการปกครองถึงแนวทางการปฏิบัติ กรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ อำเภอนองแสง ทำการย้ายราษฎรเข้ามาเพื่อหวังผลในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และมีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ตามกำหนด ในระหว่างรอการตอบข้อหารือจากกรมการปกครอง อำเภอนองแสงได้ขอเลื่อนการเลือกผู้ใหญ่บ้านออกไปในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓

กรมการปกครองมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๕๖๑๖ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๓ ตอบข้อหารือในประเด็นการย้ายราษฎร สรุปได้ว่า ไม่มีบทบัญญัติใดบัญญัติว่า การกระทำดังกล่าวเป็นความผิด หรือห้ามมิให้กระทำแต่อย่างใด ข้อตกลงในบันทึกฉบับดังกล่าวจึงยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นการทุจริต หรือเป็นการเสื่อมเสียในทางศีลธรรมได้

อำเภอนองแสงจึงมีคำสั่ง ที่ ๑๖๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ อีกครั้ง การประชุมในครั้งนี้อาจขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มีการประชุมเข้าร่วมประชุมจำนวน ๖ คน กรรมการจำนวน ๓ คน เห็นว่าผู้สมัครทั้งสองรายมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ส่วนกรรมการอีก ๓ คน ซึ่งรวมประธานกรรมการ เห็นว่าผู้สมัครทั้งสองรายมีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้าม เนื่องจากคะแนนเสียงเท่ากัน ประธานกรรมการจึงออกเสียงเพิ่มอีก ๑ เสียง โดยเห็นว่า ผู้สมัครทั้งสองรายมีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้าม

ภายหลังจากประชุมดังกล่าวมีผู้ร้องเรียนอีกจำนวนมาก โดยเฉพาะในประเด็นที่ประธานกรรมการมีการออกเสียง ๒ ครั้ง จึงทำให้อำเภอนองแสงต้องเลื่อนการเลือกผู้ใหญ่บ้านออกไปอีกเป็นวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ และอำเภอนองแสงได้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ ที่ ๑๖๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ ที่เป็นตัวแทนชาวบ้านมีไม่ครบ ๔ คน และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่ได้ดำเนินการให้ครบทุกขั้นตอนก่อนมีคำสั่งดังกล่าว และมีคำสั่ง ที่ ๑๘๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ ชุดใหม่แทนชุดเดิม โดยคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติฯ ได้ประชุมในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าผู้สมัครทั้ง

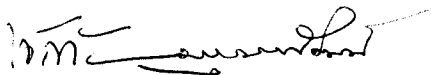
คำวินิจฉัย ที่ สค ๑๘ / ๒๕๕๔

สองรายมีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อมาในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ปรางกุว่านงามอำพร นลวชัย ผู้สมัครหมายเลข ๒ เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ผู้อุทธรณ์ เห็นว่ากระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวไม่บริสุทธิ์ ยุติธรรม เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านมีการกระทำผิดกฎหมาย จึงได้ใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารในรายการข้างต้นไปยังอำเภอหนองแซง แต่ได้รับการปฏิเสธการเปิดเผย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย พิจารณาแล้วเห็นว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้าน บ้านชุมชนตลาดหนองแซง หมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซ มีการร้องเรียนจำนวนมากและเป็นที่สนใจของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการเปิดเผยจะแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของอำเภอหนองแซง และจากการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทั้งหมด เห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่สามารถเปิดเผยแก่ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นราษฎรในพื้นที่ หมู่ ๗ ตำบลหนองควายโซได้ เว้นแต่ ชื่อผู้ร้องเรียน ที่การเปิดเผยอาจทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา ๑๕ (๔) และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่การเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนนี้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงวินิจฉัยให้อำเภอหนองแซงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ เว้นแต่ ชื่อผู้ร้องเรียนและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

หัวหน้าคณะที่ ๑

(นายขจิตภัย บุรุษพัฒน์)

กรรมการ

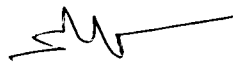
(นางเน่งน้อย วิศวโยธิน)

กรรมการ

(นายพิรพล ไตรทศาวิทย์)

ร้อยโท

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

(วิรัช พันธุมะผล)